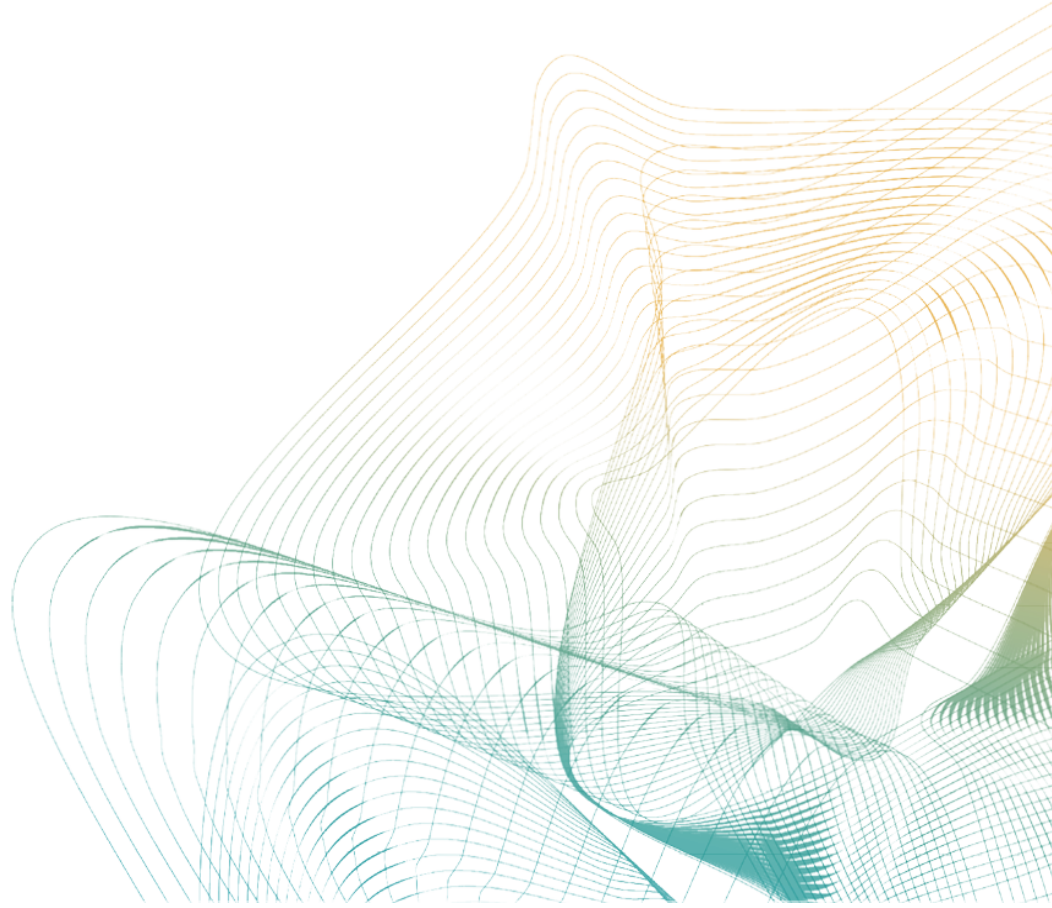

Temmuz Ayı Fiyat Gelişmeleri

6 Ağustos 2019

Özet

Temmuz ayında tüketici fiyatları yüzde 1,36 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,93 puan yükselerek yüzde 16,65 olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmede, dayanıklı tüketim mallarındaki geçici vergi indirimlerinin sona ermesi ve elektrik kalemi kaynaklı olarak enerji fiyatlarında kaydedilen yükseliş etkili olmuştur. Gıda yıllık enflasyonundaki yavaşlama eğilimi işlenmemiş gıda fiyatlarındaki düşüşe bağlı olarak sürmüştür. Bu dönemde çekirdek enflasyon göstergelerinin yıllık enflasyonundaki yükselişte, dayanıklı tüketim mallarındaki vergi oranı değişikliğine bağlı olarak temel mal enflasyonu belirleyici olmuştur. Geçici vergi indirimlerinin etkisi arındırıldığında, B ve C göstergelerinin eğilimindeki yükselişin daha sınırlı olduğu izlenmiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

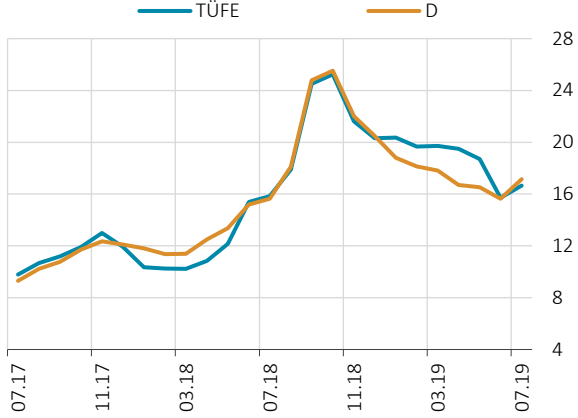

Değerlendirmeler

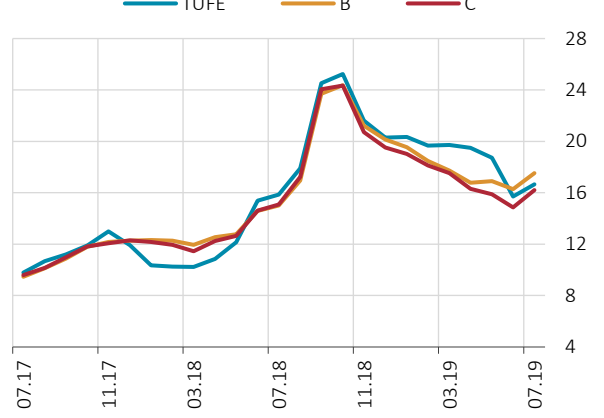
Temmuz ayında tüketici fiyatları yüzde 1,36 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,93 puan yükselerek yüzde 16,65 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 1,25 ve 1,34 puan artışla yüzde 17,53 ve 16,20 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre gıda ve hizmet gruplarının katkıları sırasıyla 0,26 ve 0,06 puan azalmış, temel mal ve enerji gruplarının katkıları ise sırasıyla 0,89 ve 0,34 puan artmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

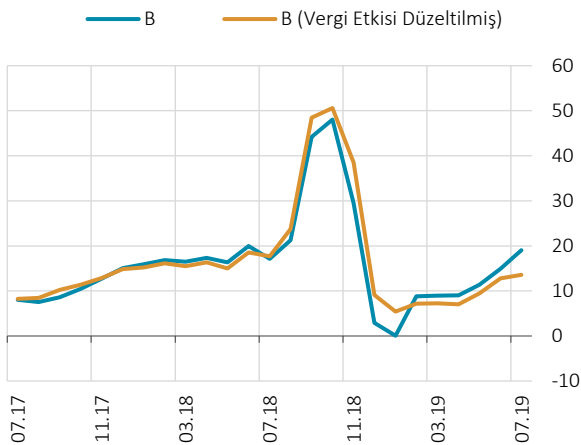

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

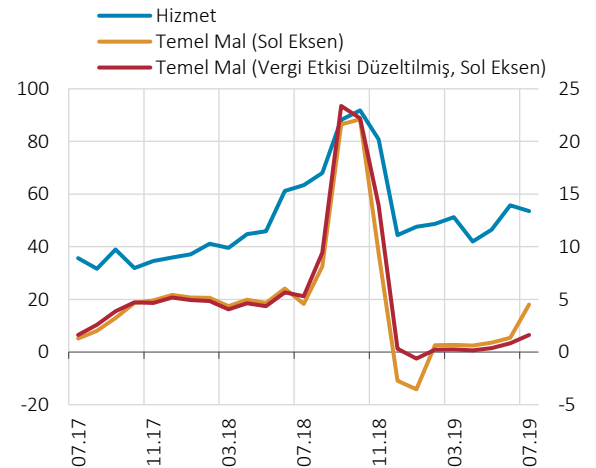

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamaları incelendiğinde, B göstergesinin eğiliminde temel mal grubu kaynaklı olarak yükseliş gözlenmiştir (Grafik 3 ve 4). Bu gelişmede dayanıklı mallara yönelik olarak uygulanan vergi indirimlerinin sona ermesi etkili olmuştur. Geçici vergi indirimlerinin etkisi arındırıldığında, çekirdek göstergelerden B ve C'nin eğilimindeki yükselişin daha sınırlı olduğu izlenmiştir.

Grafik 3: B Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

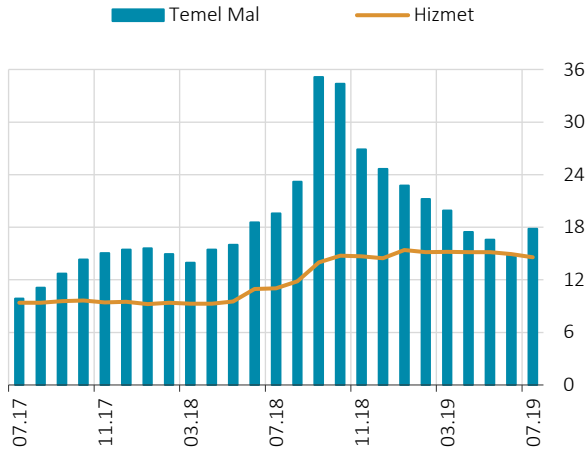
Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

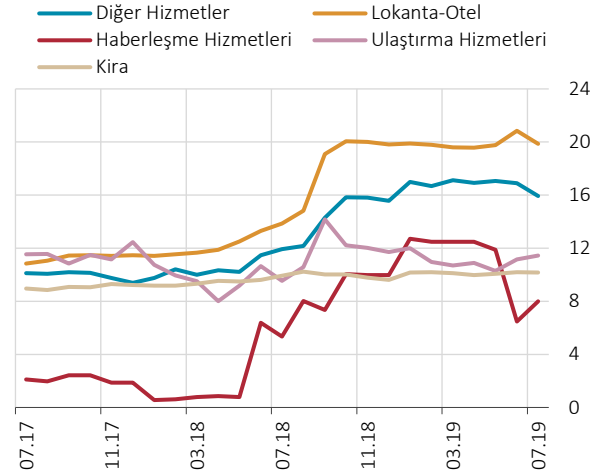
Temmuz ayında hizmet fiyatları yüzde 1,03 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 0,35 puan azalarak yüzde 14,57 olmuştur (Grafik 5 ve Tablo 1). Bu dönemde yıllık enflasyon lokanta-otel ve diğer hizmetler gruplarında gerilerken, haberleşme ve ulaştırma hizmetlerinde yükselmiş, kira alt kaleminde ise yataya yakın seyretmiştir (Grafik 6). Haberleşme hizmetleri yıllık enflasyonunda baz

etkilerinin yanı sıra cep telefonu görüşme ücretleri kaynaklı yükselişin etkisi gözlenirken, ulaştırma grubu enflasyonunda havayolu ile yolcu taşımacılığı alt kalemindeki fiyat artışı (aylık bazda yüzde 6,52) öne çıkmıştır.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

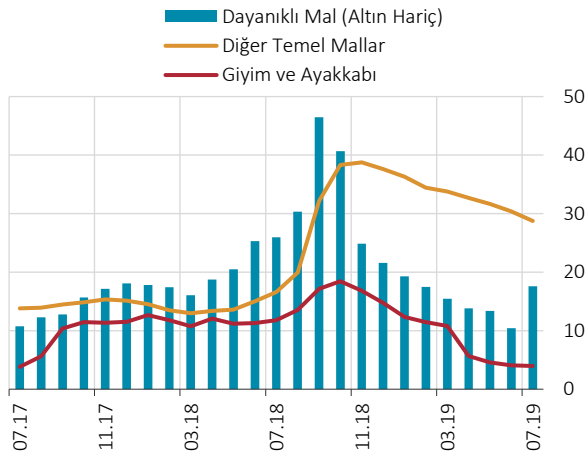

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

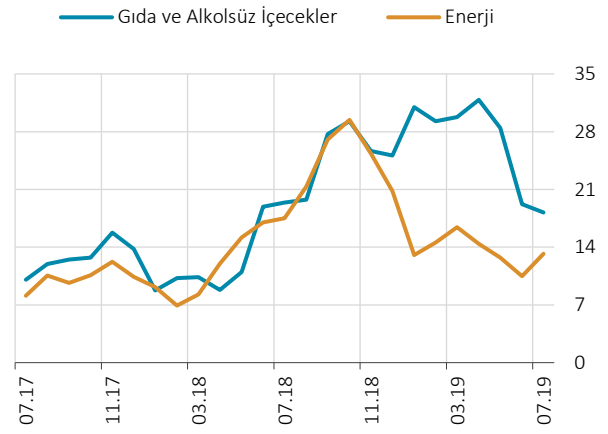

Temmuz ayında temel mal grubu yıllık enflasyonu 3,02 puan artışla yüzde 17,81 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon dayanıklı mal grubunda artarken, diğer alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 7). Dayanıklı mal grubundaki artışta (aylık bazda yüzde 7,99) otomobil, beyaz eşya ve mobilya gruplarındaki geçici vergi indirimlerinin sona ermesi etkili olmuştur. Beyaz eşya grubunda fiyat artışı vergi değişiminin ima ettiğinin altında kalırken, mobilyalarda vergi etkisinin üzerinde bir fiyat artışı gözlenmiştir. Özetle, temel mal enflasyonu yakın dönemdeki olumlu döviz kuru gelişmeleri ve iktisadi faaliyetlerdeki ılımlı seyrin sınırlayıcı etkisine karşın, vergi indirimlerinin sona ermesi nedeniyle yükselmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

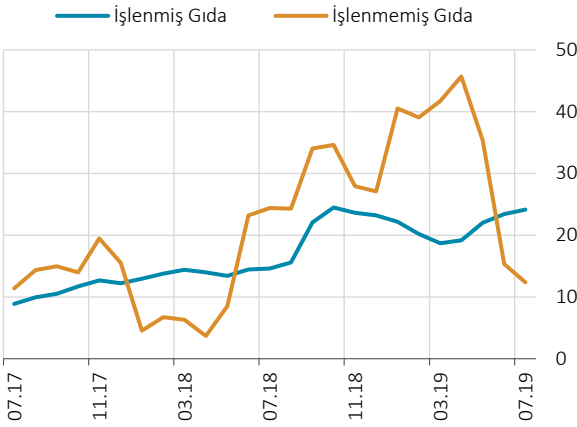
Enerji fiyatları Temmuz ayında yüzde 3,01 oranında artmıştır (Tablo 1). Bu gelişmede elektrik fiyatlarında yapılan yüzde 15 oranındaki artış etkili olmuştur. Diğer taraftan, bu dönemde şebeke suyu fiyatları sınırlı bir miktar gerilemiş, döviz kuru gelişmelerine bağlı olarak akaryakıt fiyatlarında da bir miktar düşüş gözlenmiştir. Bu gelişmelerle, enerji yıllık enflasyonu 2,73 puan artarak yüzde 13,19'a yükselmiştir (Grafik 8).

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Temmuz ayında 0,99 puan azalarak yüzde 18,21 olmuştur (Grafik 8 ve Tablo 2). Bu gelişmede taze meyve-sebze fiyatlarına bağlı olarak yüzde 12,37'ye gerileyen işlenmemiş gıda enflasyonu belirleyici olurken, işlenmiş gıda grubu yıllık enflasyonu yükselişini

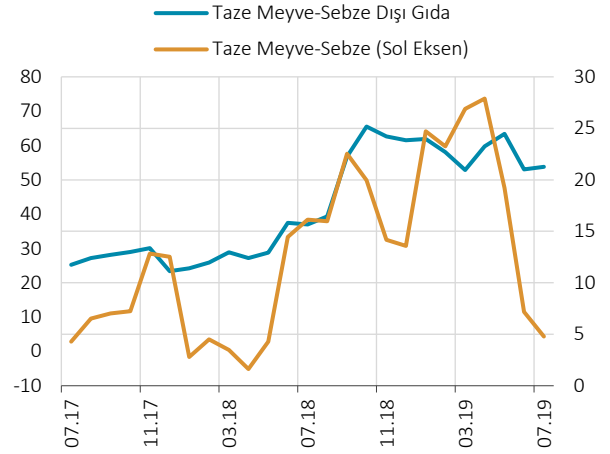
sürdürmüştür (Grafik 9). Bu dönemde olumlu arz koşullarının devam etmesine bağlı olarak taze meyve-sebze grubunda yıllık enflasyon yüzde 4,30'a gerilemiştir (Grafik 10). Diğer taraftan, işlenmiş gıda grubunda fiyatlar aylık bazda yüksek bir oranda (yüzde 1,74) artmaya devam etmiş; grup yıllık enflasyonu 0,74 puan yükselişle yüzde 24,15 olmuştur. Bu grupta fiyat artışlarının alt gruplar geneline yayıldığı görülürken; özellikle ekmek ve tahıllar ile çay ve şeker gibi alt kalemlerdeki gelişmeler öne çıkmıştır.

Temmuz ayı başında tütün ve alkol ürünlerinden alınan maktu ve asgari maktu ÖTV tutarlarının Yi-ÜFE'deki altı aylık değişime endeksli olarak yükseltilmesine istinaden alkollü içecek fiyatları yüzde 8,44 oranında artarken, tütün ürünleri fiyatları yatay seyretmiştir. Bununla birlikte, tütün ürünlerinde yakın dönemde yapılan fiyat ayarlamalarının Ağustos ayı enflasyonuna kayda değer bir etkisi olacaktır.

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

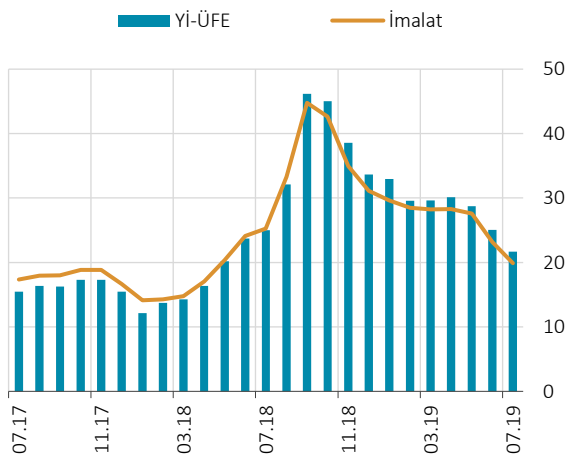
Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

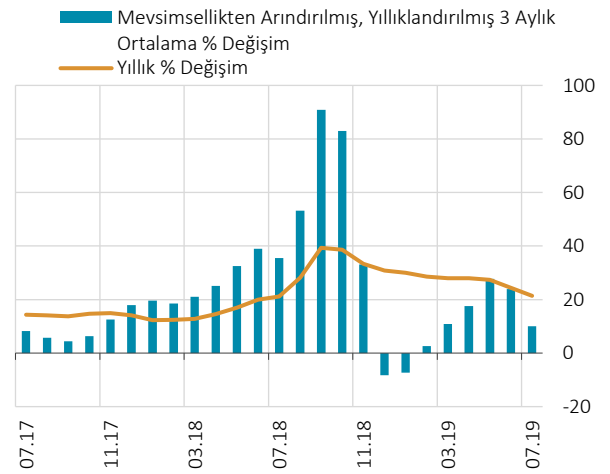
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Temmuz ayında yüzde 0,99 oranında azalırken, yıllık enflasyon 3,38 puan düşüşle yüzde 21,66'ya gerilemiştir (Grafik 11 ve Tablo 3). Bu gelişmede, Türk lirasında yakın dönemde gözlenen olumlu görünümün yansımaları izlenmiştir. Bu dönemde, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğilimi belirgin olarak gerilemiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yi-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

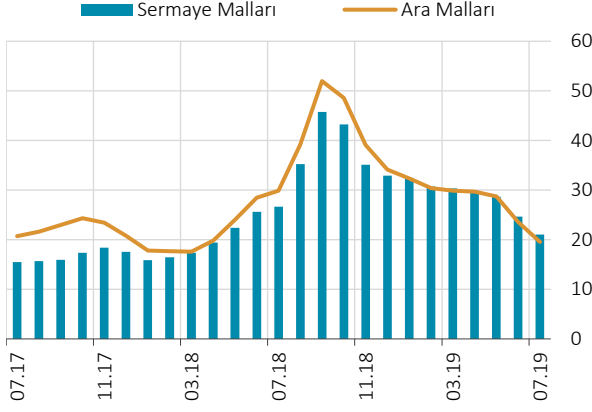
Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

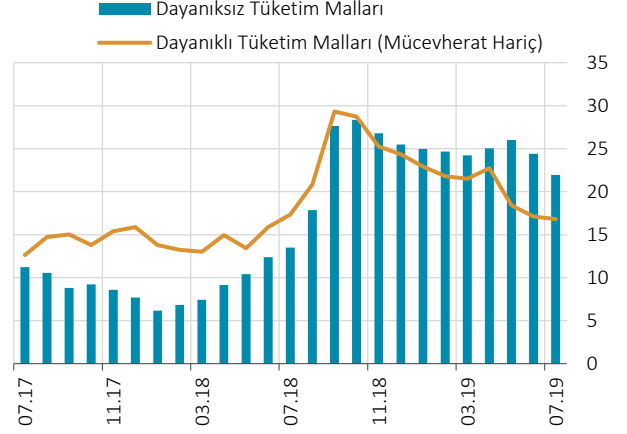
Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, fiyatlar dayanıklı tüketim malları dışında kalan gruplarda gerilemiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Ara malı grubu fiyatlarındaki aylık düşüşte demir-çelik, temel kimyasal ürünleri, tekstil iplik ve elyafları ve plastik ürünler belirleyici olurken; sermaye mallarında diğer

özel ve genel amaçlı makineler ile bilgisayar ve metal yapı ürünlerinin etkisi öne çıkmıştır. Enerji grubundaki düşüşü elektrik üretimi, iletimi ve dağıtım fiyatları sürüklemiş; gaz imalatındaki fiyat artışı ise yukarı yönlü katkı vermiştir. Dayanıklı tüketim malları fiyatları mobilya ürünleri kaynaklı olarak artarken, dayanıksız tüketim mallarındaki düşüşte et ürünleri ile katı-sıvı yağlar öne çıkmıştır. Sonuç olarak, bu dönemde tüketici fiyatları üzerindeki üretici fiyatları kaynaklı maliyet baskıları azalmıştır.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Temmuz 2019	Temmuz 2018	Temmuz 2019	Temmuz 2018
TÜFE	1,36	0,55	16,65	15,85
1. Mallar	1,49	0,24	17,45	17,94
Enerji	3,01	0,54	13,19	17,49
Gıda ve alkolsüz	-1,11	-0,28	18,21	19,40
İşlenmemiş Gıda	-4,11	-1,60	12,37	24,41
Taze Meyve-Sebze	-9,36	-3,12	4,30	38,37
Diğer İşlenmemiş	-1,24	-0,67	16,80	17,16
İşlenmiş Gıda	1,74	1,13	24,15	14,59
Ekmek ve Tahıllar	1,38	0,97	25,66	12,06
Diğer İşlenmiş	1,94	1,22	23,35	16,03
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	2,75	0,50	18,48	17,09
Temel Mallar	3,16	0,52	17,81	19,58
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	7,99	1,43	17,58	25,96
Giyim ve Ayakkabı (*)	-3,30	-3,16	3,95	11,81
Diğer Temel Mallar	0,70	2,00	28,73	16,59
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,75	0,76	19,23	1,43
Altın	1,04	-0,93	33,38	33,16
2. Hizmetler	1,03	1,33	14,57	11,04
Kira	1,13	1,17	10,17	9,93
Lokanta ve Oteller	1,42	2,26	19,85	13,86
Ulaştırma Hizmetleri	1,06	0,79	11,45	9,53
Haberleşme Hizmetleri	0,49	-0,94	8,00	5,35
Diğer Hizmetler	0,79	1,64	15,93	11,92
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	2,04	0,96	17,53	15,01
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	2,10	0,93	16,20	15,10
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	2,16	0,86	17,13	15,64
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	1,01	0,53	16,94	17,65

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Temmuz 2019		Temmuz 2018	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	1,36	16,65	0,55	15,85
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,29	-1,11	18,21	-0,28	19,40
Alkollü İçecekler ve Tütün	4,23	0,75	19,23	0,76	1,43
Giyim ve Ayakkabı	7,24	-3,20	4,18	-3,07	11,85
Konut	15,16	3,10	16,05	1,10	12,78
Ev Eşyası	8,33	4,24	25,41	1,82	20,32
Sağlık	2,58	0,25	17,93	1,20	11,78
Ulaştırma	16,78	4,46	13,67	1,09	24,21
Haberleşme	3,69	0,83	6,29	-0,11	4,69
Eğlence ve Kültür	3,29	1,60	17,47	1,62	9,67
Eğitim	2,40	0,90	13,68	1,06	10,81
Lokanta ve Oteller	7,86	1,42	19,85	2,26	13,86
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,15	0,63	26,93	0,58	17,24

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Temmuz 2019		Temmuz 2018	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	-0,99	21,66	1,77	25,00
Madencilik	3,06	-0,43	20,59	0,86	24,86
İmalat	89,31	-0,84	19,88	1,87	25,28
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,19	-0,88	20,24	1,90	23,75
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	76,71	-0,58	21,42	1,81	21,17
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,52	-3,36	47,57	0,99	23,06
Su Temini	1,11	-0,67	-6,03	1,44	7,06
Ana Sanayi Kollarına göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		-1,23	19,57	2,08	29,86
Dayanıklı Tüketim Malları		0,81	17,73	1,06	18,05
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		0,90	16,82	1,16	17,34
Dayanısız Tüketim Malları		-0,56	21,96	1,43	13,50
Sermaye Malı		-0,50	21,05	2,48	26,64
Enerji		-2,19	31,15	1,01	36,51

Kaynak: TÜİK.